



● Tapdansen ● of toch een boek schrijven?

René Suiker

Inleiding

Tapdansen en CompUsers, wat heeft dat in vredesnaam met elkaar te maken? Welnu, helemaal niets. Althans, ik zie zelf ook zo gauw de link niet, maar ik moest wel aan tapdansen denken toen ik over dit artikel nadacht. Het is allemaal heel lang geleden, ik weet niet meer waar ik het gezien of gehoord had, maar ooit had iemand verzonnen dat als er iets was wat iedereen wel wilde leren, dan was het tapdansen. Ik heb zelf die neiging niet, maar wat ik wel zou willen, en ik hoor zo velen met mij, is een boek schrijven. En dan nog zit je bij CompUsers niet helemaal op je plek, maar misschien toch ook wel. Laten we eens verder kijken.

Hoezo, een boek schrijven?

Het was natuurlijk een grapje dat iedereen een boek wil schrijven, maar ik merk wel, dat eenmaal boven de 50 je nalatenschap gaat tellen. En een boek kan daar zeker aan bijdragen. Natuurlijk schuilt er geen W.F. Hermans of Harry Mulisch in ons allen, maar niet elk boek hoeft ook een meesterwerk te zijn.

En uiteraard ga ik hier geen cursus schrijven geven, maar ik ga wel eens kijken wat er allemaal te vinden is op het Internet om ons op weg te helpen. En ik kan alvast verklappen, er is heel veel te vinden. En alvast een ander geheim onthuld, je kunt er wel iets aan verdienen, maar verwacht niet dat je er rijk van gaat worden.

Wat moet je allemaal doen?

Allereerst moet je natuurlijk een verhaal hebben. Iedereen heeft een verhaal, alleen heeft niet iedereen dat gelijk door. Maar met wie je ook praat, iedereen heeft wel eens iets meegemaakt in zijn leven. En als je niets hebt meegemaakt in je leven, dan is dat zo bijzonder, dat je daar ook over kunt schrijven. Maar een groot deel van de boeken gaan helemaal niet over je leven, veel mooie boeken zijn volledig uit iemands fantasie ontsproten.

Ook heel leuk, maar ik snap ook wel dat niet al onze lezers evenveel fantasie hebben. Maar we hebben allemaal een hobby en die biedt ook veel stof voor interessante verhalen. Ik heb me de laatste tijd een beetje in Scratch verdiept; stel nu eens dat ik daar een boek over wil schrijven, dan heb ik dus nu al een thema voor het boek te pakken.

En daarna wordt het lastiger

Schrijven is niet moeilijk, maar goed en pakkend schrijven is al wat lastiger. Ik denk dat je het beste kunt leren door het gewoon veel te doen. Je kunt natuurlijk beginnen met wat artikelen te schrijven. Dat is niet hetzelfde als een boek, maar je begint wat taalgevoel te ontwikkelen. En daar kunnen we als redactie een soort win-winsituatie in ontwikkelen, maar dat was niet de bedoeling van dit artikel, hooguit een prettige bijkomstigheid.

Wat heeft Internet allemaal te bieden?

Allereerst zijn er natuurlijk de online cursussen, die je op weg kunnen helpen. Bijvoorbeeld Soofos, intussen bekend van mijn eerdere artikelen, biedt je Nederlandstalige cursussen over het schrijven en publiceren van een boek. Maar hier gaat de kost natuurlijk voor de baat uit. Je kunt zo'n cursus kopen, overigens kun je alvast gratis een voorproefje van zo'n cursus krijgen en lezen wat er allemaal aangeboden wordt. De prijzen zijn m.i. alleszins redelijk, variërend van zo'n 5 tot 95 euro. Gewoon op Soofos.nl zoeken naar 'Schrijven' en je krijgt zomaar negen pagina's voorgeschoteld met cursussen, die helaas niet allemaal over schrijven gaan. Een vorige keer meldde ik al dat je bij Soofos ook een abonnement kunt afsluiten, dan kun je heel veel cursussen volgen voor een vast bedrag per maand. Als je abonnement afgelopen is, vervalt ook je toegang tot de cursus. Als je een cursus hebt aangeschaft, blijft de toegang bestaan. 't Is dus maar net waar je voor kiest.

Schrijven is maar een deel van het verhaal

Je wilt je boek natuurlijk niet alleen maar schrijven, maar je wilt ook dat het gelezen wordt. Er zijn natuurlijk diverse mogelijkheden en obstakels. Het komt kortweg op het volgende neer:

1. Schrijven
2. Verfijnen, corrigeren, etc.
3. Publiceren
4. Promoten

Feitelijk schrijven



Op Internet is over al deze aspecten voldoende te vinden. Er is ook veel gratis aanbod, soms echt, soms is het een manier om je interesse op te wekken om betaalde producten af te nemen, maar dat is niet altijd slecht. Zolang je

maar beseft wat je wilt bereiken en realistisch bent in wat je er voor over hebt.

Zoals je misschien al verwachtte: er zijn duizenden wegen die naar Rome leiden, en zeker over het schrijven kun je eindeloos veel tips krijgen, die elkaar ook regelmatig tegen spreken. Toch krijg je ook veel waardevols te lezen als je de zoektocht start; en niemand publiceert tips voor het schrijven om je op het verkeerde been te zetten. Vaak is het gebaseerd op ervaringen, over wat voor hem of haar wel of juist niet gewerkt heeft. Met dit in het achterhoofd kan je uit de geboden lessen die zaken oppakken waarvan je gelooft dat ze voor jou werken.

Wat in elk geval terugkomt is dat je op het gebied van schrijven vooral twee dingen moet doen:

1. Zelf veel lezen
2. Zelf veel schrijven, oefenen

Verfijnen

Op het gebied van verfijnen wordt in elk geval gewezen op het inschakelen van anderen. Op sommige plaatsen wordt gesuggereerd om al in de ideevorming met anderen te overleggen, anderen adviseren vooral om je 'eindproduct' te laten proeflezen.

Bij het schrijven voor de Software-Bus wordt deze rol trouwens keurig vertolkt door onze onvolprezen eindredacteur, die deze zin ongetwijfeld tot bescheidener proporties terugbrengt. Zelf denk ik dat ik de Nederlandse taal voldoende beheers, maar Rob weet er toch altijd wel wat foutjes uit te halen. Dat gaat dan echt over de taal en de spelling, met de inhoud van het betoog bemoeit hij zich minder. Maar of je het nu al in het begin doet, of er mee wacht, het is altijd verstandig iemand naar het eindproduct te laten kijken. Soms zie ik van mijzelf stukken tekst terug, waarbij ineens een zin niet afgemaakt is. Dat komt natuurlijk minder vaak voor als je gewoon met papier en pen werkt, maar als je via de computer je teksten opstelt, dan kun je wel eens op verschillende plaatsen 'tegelijk' aan het editen zijn en dan vergeet je soms wel eens waar je mee bezig was. Daar kun je vervolgens zelf honderd keer overheen lezen, want als je je verhaal nog eens doorleest, dan lees je wat je denkt dat je hebt opgeschreven. Dat klinkt raar, maar je hersenen foppen je soms. Een ander heeft dat doorgaans niet.



Publiceren



Het is natuurlijk mooi als jouw boek in de boekhandel komt te liggen. De Nobelprijs voor de literatuur zou natuurlijk nog mooier zijn, maar dat is voor slechts weinigen weggelegd. Maar je kunt je boeken natuurlijk ook op een andere manier publiceren en ook hier is hulp voor te vinden. Ik ga er straks verder op in.

Promoten

Ten slotte moeten we dan ook nog ruchtbaarheid geven aan het bestaan van het boek. Of je nu wilt schrijven voor het gewin of gewoon omdat je iets wilt delen, het is natuurlijk wel de bedoeling, dat anderen ook van je werk gaan genieten. En ook hier biedt Internet kansen. En ook daar gaan we straks iets dieper op in.



Een van de grote bronnen op Internet is natuurlijk YouTube. Alles wat je wilt leren ga je daar zoeken. Althans, onze generatie misschien nog niet, maar het is wel een feit dat een video veel makkelijker iets overbrengt dan een tekst. Waarom wil je ook al weer een boek uitgeven? Ja, daar zijn voldoende redenen voor, want een boek kan je wegleggen en weer oppakken. Dat lukt met een video ook, maar video's die langer dan ca. 15 minuten duren worden zelden helemaal afgekeken, behalve als het een speelfilm betreft. En dus kan je met een boek veel meer diepgang bereiken. Maar om iets

You Tube

te leren is YouTube wel heel populair en effectief.

Via YouTube (<https://www.youtube.com>) kun je gewoon zoeken op 'Hoe schrijf ik een boek'. Na de eerste advertenties vind je hier een heleboel hits, die je op weg kunnen helpen. Hier vind je de echte vloggers, die dus regelmatig een video uitbrengen en je in een aantal sessies op weg helpen. Ook kom je professionele schrijvers tegen die iets van hun proces onder de aandacht brengen en waar je heel veel van kunt leren. Ik heb niet alle links kunnen volgen, uiteraard, maar ik ben toch eens een paar mensen gaan volgen (omdat ik dus ook echt met het idee rondloop om een boek te schrijven).

Erg prettig en toegankelijk kanaal vond ik het kanaal van Robin Rozendal (<https://bit.ly/3a8rPk6>). Zij richt zich niet alleen op het schrijven zelf, maar gaat ook in op het uitgeven en de promotie, en heeft aandacht voor de valkuilen. Ze spreekt duidelijk en is ook eerlijk over haar beperkingen.

Ook kinderboekenschrijver Paul van Loon geeft via YouTube allerlei tips en uitleg over het schrijven en uitgeven van boeken. Uiteraard verkeert hij al in de omstandigheid dat hij heel veel van het werk kan uitbesteden, en dat is voor de beginners nog niet echt weggelegd.

Maar er is meer

Er zijn diverse 'lijstjes' met dingen die je moet doen om een goed verhaal te schrijven. Naast YouTube heb je natuurlijk ook de moderne encyclopedie Wikipedia met daarnaast als speciale 'hoe doe ik dat'-Wiki: WikiHow: <https://nl.wikihow.com/Een-boek-schrijven>

Veel van de tips gaan over het feitelijke schrijven, dus welke stappen je moet zetten, welke voorbereidingen je moet treffen, enz. Verder ook wel over stap 2, dus zorgen dat je verhaal goed in elkaar steekt. Het belang van proeflezers wordt 'overal' bevestigd. Wat, zeg maar, toch wel een soort rode draad in dit geheel is, is dat je verhaal over de volgende zaken moet beschikken:

- Een hoofdpersoon, die zich gaandeweg ontwikkelt
- Een doel, iets wat de hoofdpersoon moet bereiken
- Een conflict, daar draait het om
- Acties, waarmee de hoofdpersoon zich ontwikkelt

Verder zijn er verschillende nuances, extra benodigdheden, maar bovenstaande zaken kom je toch telkens weer tegen.

Hier en daar wordt ook gehamerd op het hebben van een schrift en een pen, want niet iedereen vindt de computer het ideale middel om te schrijven. En soms is het echt ook handig om pen en papier bij de hand te hebben, zeker als je nog niet heel handig bent met tekenprogramma's, om even snel iets te schetsen. Want voordat je feitelijk schrijft ben je al 'dossiers' aan het aanleggen. Hierbij kun je via de Internetlijstjes ook weer tips krijgen, waarbij je moet denken aan:

- Een idee
- Onderzoeken van je idee
- Uitwerken van je idee
- Gedetailleerde beschrijving van de personen
- Gedetailleerde beschrijving van de omgeving

Iemand verwoordde het eens zo, dat je alles van je hoofdpersoon moet weten, zelfs al ga je het later niet in je verhaal gebruiken. Of het helemaal klopt kan ik nog niet beoordelen, maar er zit ongetwijfeld een kern van waarheid in. Overigens, wij zijn CompUsers, en wij gebruiken natuurlijk wel de computer voor het merendeel van het werk.

Websites voor schrijvers

Er zijn diverse websites voor schrijvers. Zo heb je bijvoorbeeld Boekwijs (<https://www.boekwijs.nl>), een blog voor schrijvers. Hierin vind je diverse blogs in diverse categorieën, zoals boeken schrijven, maar ook: boeken uitgeven. Zo zijn er zelfs blogs over welk lettertype te kiezen. Als schrijver voor de SoftwareBus hoef ik me hier niet om te bekommeren, omdat er een apart opmaakteam zorgt dat mijn teksten prettig leesbaar zijn (althans, zolang de inhoud dat toestaat). Maar ga je zelf uitgeven, dan is dat wel degelijk relevant. Daar zou ik overigens nog op terugkomen en dat ben ik nog niet vergeten, maar nog even geduld.

Naast Boekwijs heb je nog meer sites, waarvan ik een aantal ga noemen, omdat ze in mijn ogen wel wat toevoegen. Zo heb je schrijfvis (<https://www.schrijfvis.nl/>), een blog van schrijver Dennis Rijnvis, die intussen van de opbrengsten van zijn blog kan leven en ook daarover schrijft, maar veel meer tips geeft en ook schrijfcursussen aanbiedt. Al met al vind ik hem een aanrader. Dat hij ook voor de Volkskrant schrijft spreekt natuurlijk in zijn voordeel.

En wat zeker niet mag ontbreken in deze opsomming is: <https://schrijvenonline.org/>. Zij bieden naast hun blogs en gratis nieuwsbrief ook een tijdschrift voor schrijvers aan. En als bij mij redacteur kruipt het bloed waar het niet gaan kan: ik ben altijd geïnteresseerd in andere tijdschriften. En daarnaast denk ik ook dat de inhoud heel interessant is, als ik eens naar de inhoudsopgave van het meest recente nummer kijk.

Misschien toch eens een proefexemplaar aankopen. Je kunt je abonneren, maar blijkbaar ook los kopen. Het schijnt het enige vakblad voor schrijvers in Nederland te zijn! Verder kwam ik op mijn zoektocht nog een drukkerij tegen die ook een soort verkorte schrijfcursus op zijn website heeft gezet (<https://www.ipskampprinting.nl/beginnen-schrijven-boek/>). Al met al is er dus op het gebied van schrijven ruim voldoende voorhanden, zowel gratis als betaald.

Publiceren

Hier zou ik nog op terugkomen. We hebben in Nederland een aantal uitgeverij die je veel werk uit handen kunnen nemen, maar die dat uiteraard niet voor niets doen. Je hebt grofweg twee manieren om je boek te publiceren. Je kunt het bij een uitgever aanbieden of je regelt het allemaal zelf. Intussen zijn er wat varianten op deze twee manieren beschikbaar.

Het voordeel van de uitgever is, dat je je alleen op je verhaal kunt richten. Weliswaar schrijf je niet alleen het boek, dus lever je ook nog een synopsis aan, maar je hoeft je niet druk te maken over het drukken, de marketing en nog veel meer zaken. De uitgever neemt een zeker risico, want die investeert in jouw boek. Dat heb je zelf natuurlijk ook gedaan door er heel veel tijd in te steken, maar de uitgever is natuurlijk wel een commerciële onderneming en wil er geld mee verdienen. Dat doen ze doorgaans door je per verkocht boek te betalen. Ook hier zijn wel wat variaties mogelijk, maar de uitgever heeft een belang bij grote verkoopcijfers en investeert dus mee. Als consequentie moeten ze jouw boek wel zien zitten, ze moeten het als kansrijk beoordelen.

Als je alles zelf doet, kan je er natuurlijk voor kiezen om helemaal niet op papier te publiceren en alles in eigen hand te nemen. En als je er ook nog eens niets aan hoeft te verdienen, dan kun je natuurlijk gewoon je boek in een pdf zetten en hier en daar beschikbaar stellen, bijvoorbeeld op je eigen website. Maar je kunt het natuurlijk ook via bijvoorbeeld je eigen website verkopen, als e-book. Er zijn via Internet diverse tools beschikbaar om in diverse e-book-formaten te converteren, zoals het gratis te downloaden Calibre (een aanrader van uw eindredacteur)!

Er is een uitgever die online aan de weg timmert: boekscout. Dit is een uitgever (<https://www.boekscout.nl>) die zowel methode 1 als methode 2 ondersteunt. Ze kunnen je volledig ontzorgen, maar dan moeten ze je boek accepteren, of ze bieden je de mogelijkheid het boek in eigen beheer uit te geven, een soort print-on-demand. Binnen mijn familie hebben we ervaring met deze club, omdat ze mijn zoon ook begeleid hebben bij het uitbrengen van zijn dichtbundel.

Uiteraard zijn zij niet de enige uitgever die je online kunt vinden. De site boekenbusiness (<https://bit.ly/3mhYnha>) heeft noemt zelfs acht manieren om je boek uit te geven.

Een redelijk bekende uitgever, die ook diverse modellen toepast, is Pumbo (<https://www.pumbo.nl/>). Ook Probook (<https://probook.nl/>) kan je bijstaan om je boek in eigen beheer uit te brengen.

Ook hier geldt dus weer, een eenvoudige zoektocht op internet op 'Boek uitgeven' levert diverse resultaten op. Het lijkt erop, dat het steeds moeilijker wordt om fictie door een traditionele uitgever uitgebracht te krijgen, zeker voor beginnende schrijvers. Niets is uitgesloten. Maar er zijn, meer dan voorheen, allerlei mogelijkheden om het allemaal in eigen beheer te doen. Met uiteraard alle risico's, maar ook de mogelijke opbrengsten voor jezelf.

Promotie

En ten slotte komen we dan op promotie. Je hebt een boek, iemand, desnoods jijzelf, heeft het uitgegeven en dan moeten de lezers je nog vinden.

Zoals gezegd, via de traditionele uitgever heb je hier minder zorgen over, al wil die misschien wel dat je zelf ook bijdraagt, bijvoorbeeld door signeersessies bij te wonen. Maar de uitgever heeft belang bij grote verkoop en die heeft de kanalen om dit mogelijk te maken.

Bij uitgeven in eigen beheer moet je hier dus zelf achteraan. Zo'n Boekscout of Pumbo leveren hier ondersteuning bij, maar je kunt natuurlijk (online) adverteren. Wat je veel ziet, is dat boeken via social media gepromoot worden. Dat kan heel recht-toe-recht-aan door gewoon het boek te tonen en te vertellen waar het te koop is, of door een link naar het verkooppunt van het boek mee te geven.

Wat je ook steeds meer ziet, is een stukje teaser, dus een hoofdstuk geef je weg en dan hoop je dat de mensen meer willen lezen. Een andere manier, die ik veel zie, is dat er interactie gezocht wordt. Mensen kunnen dan bijdragen door bijvoorbeeld een kapt te selecteren en loten dan mee voor een gratis uitgave. En die wordt al dan niet uitgekeerd aan iemand, maar de andere mensen krijgen allemaal een mail dat ze niet gewonnen hebben, maar het boek met een zekere korting kunnen aanschaffen.

En dit gebeurt onder meer via het gebruikelijke Facebook, maar ook op het zakelijke LinkedIn ben ik dit al tegengekomen. Een eenvoudige manier van promotie is ook het maken van flyers, ook online. Maar om echt te promoten is er ook de mogelijkheid om de pers te gebruiken. Als je doelgroep met name lokaal is, kun je vaak bij een lokale krant wel een interview krijgen, mits je een advertentie plaatst. Maar je kunt in elk geval een persbericht sturen en zo zijn er talloze mogelijkheden.

Online kom ik in elk geval bij de volgende sites terecht:

- Via [ipskampprinting](https://www.ipskampprinting.nl/), die ook al een schrijfcursus bood
- Via [boekenbusiness](https://www.boekenbusiness.nl/), van de acht manieren van uitgeven
- Via <https://bestelmijnboek.nl/> vijftig manieren
- Via <https://blog.boekengilde.nl/gratis-promotie>

Succes met deze droom!